บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาพบนกทั้งสิ้น 14 อันดับ 41 วงศ์ 85 สกุล และ 111 ชนิด นกส่วนใหญ่มีสถานะการอนุรักษ์ประเภทความเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ต่ำ (Least Concern) แต่มีประเภทใกล้ถูกคุกคาม (Near Threatened) 5 ชนิด ประเภทใกล้สูญพันธุ์ (Vulnerable) 1 ชนิด และประเภทใกล้สูญพันธ์อย่างยิ่ง (Endangered) 1 ชนิด จำนวนชนิดของนก พบว่า มีค่าสูงที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม มีนกที่มีความชุกชุมสัมพัทธ์มากที่สุดถึง 60 ชนิด และมีเพียง 24 ชนิด ที่มีค่าความชุกชุมสัมพัทธ์น้อย ค่าดัชนีความหลากหลายและค่าดัชนีความสม่ำเสมอ พบว่ามีค่าเท่ากับ 3.14 และ 0.21 ค่าดัชนีความหลากหลายและค่าดัชนีความสม่ำเสมอของสองพื้นที่ พบว่าในพื้นที่เปิดโล่ง (3.29 และ 0.26 ตามลำดับ) มีค่ามากกว่าในพื้นที่สิ่งปลูกสร้าง (2.62 และ 0.22 ตามลำดับ) การศึกษาปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับนก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มองว่านกไม่มีผลกระทบ แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่มองว่านกมีผลกระทบทางบวกในเรื่องของการสร้างรายได้จากธุรกิจรังนก จากผลการศึกษา พบว่า จำนวนชนิด จำนวนประชากร ความชุกชุม และความหลากหลายของนกมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างเช่น ฤดูกาล เนื่องจากในช่วงเดือนตุลาคม และพฤศจิกายนอยู่ในช่วงเริ่มต้นฤดูอพยพของนก จึงทำให้จำนวนชนิด และความหลากหลายของนกในช่วงเดือนดังกล่าวสูงกว่าเดือนอื่น ๆ ประกอบกับการวิเคราะห์ปริมาณน้ำฝนรายเดือน พบว่า นกมีความหลากหลายสูงในช่วงเดือนที่มีปริมาณน้ำฝนมาก เนื่องจากปริมาณน้ำฝนอาจส่งผลต่อความชุกชุมของอาหารของนก เช่น แมลง หรือพืชอาหารของนก เนื่องจากในช่วงเดือนดังกล่าว เป็นช่วงที่ต้นไทร (*Ficus* spp.) สุกพร้อมกันหลาย ๆ ต้น ในส่วนของความชุกชุมของแมลง อาจสะท้อนเรื่องการจัดการขยะของชุมชนในพื้นที่ หากมีการจัดการขยะที่ไม่เป็นระบบ เช่น มีขยะจำนวนมากอยู่ในพื้นที่เปิด เมื่อมีปริมาณน้ำฝนที่มาก จะทำให้มีการชะขยะเหล่านี้มารวมกัน ส่งผลให้มีการรวมตัวของแมลงที่มากตามไปด้วย จากนั้นจะส่งผลให้พวกนกกินแมลงเข้ามาใช้พื้นที่เป็นจำนวนมากตามไปด้วย ปัจจัยดังกล่าวจึงดึงดูดให้นกเข้ามาใช้พื้นที่เป็นจำนวนมาก บริบทของพื้นที่เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความหลากหลายของนก ยกตัวอย่างเช่น ในพื้นที่นาเกลือ มีสิ่งมีชีวิตที่เป็นแหล่งอาหารที่จำเพาะต่อนกชายเลน และมีกิจกรรมของมนุษย์ที่อาจรบกวนนก เช่น การเก็บเกลือ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการสำรวจของผู้วิจัยในช่วงเดือนที่มีความหลากหลายของนกต่ำ หรือในพื้นที่นาข้าว ที่มีสิ่งมีชีวิตที่เป็นอาหารของนก เช่น สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ตัวอ่อนปลา หอย แมลง หรือแม้แต่เมล็ดข้าว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะดึงดูดให้นกเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่ในเรื่องของอาหาร ในทางกลับกัน กิจกรรมของมนุษย์ เช่น การเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว อาจทำให้

Prince of Songkla University Pattani Campus

ความหลากหลายของอาหารของนกดังกล่าวหายไปด้วย ส่งผลให้ความหลากหลายของนกในพื้นที่ลดลงตามข้อมูลจากการสำรวจของผู้วิจัยในช่วงเดือนที่มีกิจกรรมเหล่านี้

จากข้อค้นพบประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างบางส่วนมองว่านกแอ่นกินรังสามารถสร้างรายได้จากธุรกิจรังนก ในเชิงเศรษฐกิจ เป็นการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดรายได้ แต่ในทางกลับกัน อาจมีผลเสียต่อระบบนิเวศ เนื่องจาก การเพิ่มประชากรของนกแอ่นกินรัง อาจส่งผลต่อนกชนิดอื่นในพื้นที่ เช่น การแก่งแย่งอาหาร

5.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษานิเวศวิทยาในด้านความหลากหลายของนกในเขตพื้นที่เมือง และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปนำเสนอในการปรับเปลี่ยนสถานะทางการอนุรักษ์หรือ IUCN Data Red List เพื่อปรับปรุงข้อมูล ในกรณีของนกเอี้ยงชวาที่มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นและแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ตลอดจนการนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้ในแผนการอนุรักษ์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการสนับสนุนการดำรงชีวิตของนก และสัตว์ป่าอื่น ๆ ได้ ทั้งในเรื่องพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำรังวางไข่ และพื้นที่หากิน และนำไปสู่การกำหนดแนวทางการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และสัตว์ป่าในอนาคตได้

Prince of Songkla University Pattani Campus

5.3 ปัญหาและอุปสรรค

5.3.1 ควรมีการประสานงานกับเจ้าของพื้นที่บางพื้นที่ที่ทำการสำรวจให้แน่ชัด เพื่อลดปัญหาและอุปสรรคในการเก็บข้อมูลวิจัย ตลอดจนเพื่อความสะดวกและปลอดภัยของผู้สำรวจ

5.3.2 ควรมีคณะทำงานเพิ่มเติมประมาณ 3-5 คน เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม